

Utdanningsdirektoratet

Opplæring for representanter i skolemiljøutvalget

Hva er formålet med skolemiljøutvalget?

- øke deltakelsen fra elevene, foreldrene, skolen og de ansatte i arbeidet med skolemiljøet
- gi råd til skolen om skolemiljøet
  - ikke fatte bindende vedtak
- be skolen sette inn tiltak for å bedre det fysiske og psykososiale miljøet

- Alle skoler har plikt til å ha et skolemiljøutvalg etter opplæringsloven kapittel 11.

Hvilke oppgaver har skolemiljøutvalget?

- holde seg orientert om og gi råd til skolen om det fysiske og psykososiale miljøet
- gi skolen forslag til tiltak hvis utvalget ønsker at forholdene skal bli bedre

Hvordan kan DU bidra til at skolehverdagen blir bedre?

- Du får informasjon om alle forhold som har vesentlig betydning for skolemiljøet.
- Du kan uttale deg, komme med forslag og stemme i saker som gjelder skolemiljø.
- Du deltar i planlegging og gjennomføringen av det systematiske arbeidet med helse, miljø og sikkerhet i skolen.

Hva er et godt fysisk skolemiljø?

- Skolens inne- og utemiljø:
  - lysforhold, støy, temperatur, hygiene, luft, utearealer, lekeapparater, tilgang til rent drikkevann, gode rammer rundt skolemåltidet m.m.
- Skolen skal kontrollere at miljøet er bra, og arbeide for å fremme elevenes helse, miljø og trygghet.
  - Opplæringsloven § 9a-2 og § 9a-4 og forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v.

Hva er et godt psykososialt miljø?

- Et godt skolemiljø handler om hvordan ansatte og elever oppfører seg overfor hverandre på skolen.
- Skolemiljøet skal fremme helse, trivsel og læring.
- Skolen skal ha så gode rutiner at eventuelle krenkelser oppdages raskt, og tiltak som settes inn skal være egnede, lovlige og tilstrekkelige.
- Opplæringsloven § 9a-3 og § 9a-4

Hvordan kan utvalget bidra til å skape et godt skolemiljø på DERES skole?

- Skolemiljø
  - Dere kan drøfte og definere hva som er et godt skolemiljø.
- Fysisk miljø
  - Dere kan be om innsyn i skolens planer om det systematiske arbeidet for helse, miljø og trygghet.
- Psykososialt miljø
  - Dere kan be om innsyn i skolens skriftlige planer for det psykososiale miljøet.
- Oppfølging
  - Dere kan følge med på hvordan planene blir fulgt opp i praksis.

Forts. hvordan kan utvalget bidra til å skape et godt skolemiljø?

- **Ordensreglement**
  - Dere kan vurdere hvilken atferd hos elevene som er akseptabel, og eventuelle konsekvenser av atferd, og ev. foreslå endringer.
- **Brukerundersøkelser**
  - Dere kan ta initiativ til å følge opp resultater fra undersøkelser som Elevundersøkelsen.
- **Be om tiltak for å bedre forhold ved skolen**
  - Tiltakene kan f.eks. handle om skolens planer eller systemer, eller utfordringer til en gruppe elever, klassemiljøet eller skolemiljøet.
- **Trivselstiltak**
  - Dere kan foreslå tiltak som kan virke forebyggende og gi elevene økt trivsel.

Sammensetning av skolemiljøutvalget i grunnskole

- Representanter for
  - elevene
  - foreldrerådet
  - skolens ansatte
  - skolens ledelse
  - kommunen
  - Elevene og foreldrene skal til sammen være i flertall.
  - Elevene skal ikke delta i saker underlagt taushetsplikt.
- Kan skolen bruke samarbeidsutvalget som skolemiljø-utvalg?
  - Elevene og foreldrene må oppnevne flere representanter fra elevene og foreldrene, slik at de samlet har flertall i skolemiljøutvalget.
  - Det må være klare skiller, f.eks. separate referater.

Sammensetning av utvalget i videregående skole

- Representanter for
  - elevene
  - skolens ansatte
  - skolens ledelse
  - fylkeskommunen
- Elevene skal være i flertall.
- Også elevene har taushetsplikt.
- Kan skolen bruke skoleutvalget som skolemiljøutvalg
  - Elevrådet må oppnevne flere representanter for elevene, slik at elevene er i flertall i skolemiljøutvalget.
  - Det må være klare skiller, f.eks. separate referater.

Når skal skolens ledelse informere utvalget?

- Rektor eller en fra skolens ledelse skal løpende informere om
  - saker som angår det fysiske eller psykososiale skolemiljøet
  - hendelser, planer og vedtak
  - annet av vesentlig betydning
- ikke taushetsbelagt informasjon

Hva kjennetegner et godt utviklet skolemiljøutvalg?

- At de får god presentasjon og opplæring.
- At de bevarer kunnskap i skolemiljøutvalget.
  - mentorordning
- At de har god organisering,
  - Årshjul, møtekalender, saksliste for møter og oppgaver

Eksempel fra et årshjul

Oktober

- Vi definerer hva representantene mener kan gi et godt skolemiljø på vår skolen.
- Vi prioriterer oppgaver og lager skriftlige planer for arbeidet.
- Vi avgjør hvordan utvalget skal arbeide og fordele oppgaver.
- Hvordan skal utvalget få informasjon fra skolen?
- Hvem og hvor ofte skal utvalget spørre?
- Hvem skal innhente informasjon om skolens planer for det fysiske skolemiljøet?
- Hvem har ansvar for å følge opp tiltak som blir behandlet i utvalget?

Forts. eksempler fra et årshjul

Desember

- Hva har blitt definert som vesentlig for et godt skolemiljø?
- Hvilke oppgaver har blitt prioritert?
- Har skolen tilfredsstillende skriftlige planer for det fysiske og psykososiale miljøet?
- Hva viser brukerundersøkelser?
- Hva vil utvalget arbeide videre med?

Februar

- Blir utvalget informert om saker knyttet til skolemiljø?
- Blir utvalget involvert ved evaluering av planer og programmer som blir brukt for å skape et godt skolemiljø?
- Blir utvalget hørt av skolen?
- Har utvalget bedt om tiltak, og skolen fattet enkeltvedtak, hvis utvalget har ment at skolen bryter lov eller forskrift på området?

Forts. eksempler fra et årshjul

Juni

- Hva har utvalget definert som vesentlig for et godt skolemiljø?
  - Hvilke oppgaver har blitt prioritert?
  - Status for skolen i arbeidet for et godt skolemiljø
  - Hva vil utvalget jobbe videre med?
- Hvilke erfaringer har utvalget gjort i året som har gått?
  - Skal vi ha en appell om å delta i skolemiljøet neste år?
- Stort møte med skolemiljøutvalget, elevrådet, FAU (grunnskole) og andre interesserte

Lære mer?

- veileder til medlemmene i skolemiljøutvalg fra Utdanningsdirektoratet
- opplæringsloven kapittel 9a og kapittel 11
- kommunehelsetjenesteloven kapittel 4a
- forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v.
- brosjyrer for foreldre og elever om elevenes skolemiljø fra Utdanningsdirektoratet

 Utdanningsdirektoratet

Skolemiljøutvalg

Veileder til medlemmene

Utdanningsdirektoratet